

A9-0024/2024

1.2.2024

JELENTÉS

az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) közötti gazdasági partnerségi megállapodás (GPM) végrehajtásáról (2023/2065(INI))

Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság

Előadó: Joachim Schuster

TARTALOM

	Oldal
INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK.....	3
MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK JEGYZÉKE, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT	8
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	9
VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL	25
INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL	32
AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA	33

INDOKOLÁS – TÉNYÖSSZEFOGLALÓ ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK

Az INTA bizottság és az Európai Parlament az EU és az SADC közötti gazdasági partnerségi megállapodás (GPM) aláírása óta a következő tevékenységekkel foglalkozott:

- a nyomonkövetési csoport öt megbeszélése,
- az INTA két missziója az EU és az SADC közötti GPM végrehajtásának nyomon követése céljából, mindkettő Dél-Afrikában.

2018. október 29–31-én Pretoriába utazott egy hét INTA-tagból álló küldöttség, hogy részt vegyen az EU–Dél-Afrika együttes parlamenti ülésen, ugyanakkor Johannesburgba és Fokvárosba is ellátogatott, hogy megfelelőbben értékelhesse az EU és az SADC közötti GPM végrehajtását és az EU és Dél-Afrika közötti kétoldalú kereskedelmi és beruházási kapcsolatokat.

A 2023. április 3–7. között megvalósult második dél-afrikai misszió során hét INTA-tag látogatott el Pretoriába, Johannesburgba és Fokvárosba, hogy megvitassa az EU és az SADC közötti GPM végrehajtását.

A Dél-Afrikával fenntartott kapcsolatokért felelős küldöttség az EU és az SADC közötti GPM aláírása óta összesen 26 parlamentközi ülést tartott, amelyeken az EU és az SADC közötti GPM végrehajtásáról folytatott eszmecserekre is sor került.

Az EU és az SADC közötti GPM áttekintése

Az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) gazdasági partnerségi megállapodását (GPM) 2016. június 10-én kötötte meg az EU és hat dél-afrikai ország. Ez a hat ország Botswana, Lesotho, Mozambik, Namíbia, Dél-Afrika és Sváziföld. A megállapodást 2016. október 10-e óta ideiglenesen alkalmazzák, mivel nem minden uniós tagállam ratifikálta a GPM-et. Mozambik a megállapodást ideiglenesen 2018. február 4-től alkalmazta. Az SADC-régió tagjaként Angola is részt vett az EU és az SADC közötti GPM-ről szóló tárgyalásokon. Az ország azonban 2015-ben nem írta alá a megállapodást. A felek ehelyett arról állapodtak meg, hogy külön záradékot illesztenek be Angola GPM-hez való csatlakozásáról.

Ez a megállapodás azért fontos, mert ez az EU és egy afrikai régió között létrejött első gazdasági partnerségi megállapodás. Ez egyben az első teljeskörűen érvényesülő regionális gazdasági partnerségi megállapodás is Afrikában, amelynek minden egyes részes fele végrehajtja a megállapodásban foglalt vámcsökkentéseket.

Az SADC-GPM-hez tartozó országok csoportja nem a teljes SADC-blokkból áll, hanem a Dél-Afrikai Vámunió (SACU) tagjai és Mozambik alkotják, amelyekhez a jövőben Angola is csatlakozhat. Az SADC Regionális Gazdasági Közösséghez 16 tagállam tartozik, és fő célja a gazdasági fejlődés, a béke, a biztonság, a szegénység enyhítése és a dél-afrikai lakosság életszínvonalának javítása a regionális integráció révén. Az említett célkitűzések mögött a demokratikus elvek és a fenntartható fejlődés állnak, az 1992-ben aláírt SADC-szerződésben foglaltak szerint. Hat további SADC-tag más afrikai regionális csoportok tagjaként tárgyalt már GPM-ekről az EU-val.

A GPM-ről szóló tárgyalások 2004-ben kezdődtek, és nem voltak mentesek a kritikától.

Olyan aggályok merültek fel, hogy az áruk szabad kereskedelmi keretének eltérő fejlettségi szintű és más tárgyalási erővel rendelkező nemzetek között történő létrehozása megzavarhatja a helyi termelési rendszereket, csökkentheti a kormányzati bevételeket, és ellentmondhat a regionális integrációra vonatkozó célkitűzésnek.

Az EU és az SADC közötti GPM alapjául a Cotonoui Megállapodás elvei szolgálnak, célja pedig a szegénység csökkentése kereskedelmi partnerség révén, valamint a regionális integráció, a gazdasági együttműködés és a felelősségteljes kormányzás előmozdítása. Olyan árukereskedelmi szabályokat tartalmaz, amelyek aszimmetrikus hozzáférést biztosítanak az SADC-GPM-hez tartozó államok számára. Az érzékeny termékek mentesülhetnek a teljes körű liberalizáció alól, és biztosítékokat lehet alkalmazni a hazai termelés és a fejlődő iparágak védelmére. A Dél-afrikai Vámunió (SACU) vám- és kvótamentes elbánást biztosít a térségbe irányuló uniós export jelentős része – e termékek 84,9 %-a – számára. Az EU exportjának további 12,9 %-ára részleges liberalizáció vonatkozik, csökkentett vámokkal vagy vámkontingensekkel.

Az EU azonnali vám- és kvótamentes hozzáférést biztosít a Botswanából, Lesothóból, Mozambikból, Namíbiából és Szváziföldről származó árukhoz, valamint kedvezményes hozzáférést a Dél-Afrikából származó áruk 98,7 %-a esetében. Az SADC-GPM-hez tartozó államok ennek fejében a vámok fokozatos liberalizálásáról állapodtak meg egy legfeljebb 10 évig tartó időszakra. Különleges biztosítékokat és intézkedéseket állapítottak meg az érzékeny termékek teljes liberalizációval szembeni védelme érdekében. Az SADC-GPM-hez tartozó államok jogosultak a vámokat növelésére vagy kvóták megállapítására az EU-ból származó behozatal tekintetében, konkrétan olyan esetekben, amikor a szóban forgó behozatal megzavar egy adott gazdasági ágazatot vagy nemzeti iparágat, illetve jelentős veszélyt jelent ezekre.

A megállapodás elsősorban az árukereskedelemre összpontosít, és nem foglalkozik a szolgáltatások kereskedelmével, a beruházásokkal vagy más kérdésekkel, például a szellemi tulajdonjogokkal, a versennyel és a közbeszerzéssel. Egy rendelkezés ugyanakkor arra vonatkozik, hogy a szóban forgó ügyekre vonatkozó megállapodásokról lehet tárgyalni a jövőben. Az EU és az SADC közötti GPM egyik fejezete a kereskedelemről és a fenntartható fejlődésről szól, és társadalmi, gazdasági és környezeti szempontokat is magában foglal. A megállapodás tartalmaz továbbá egy fejezetet az együttműködési területekről, és olyan prioritásokat határoz meg, mint amilyen a versenyképesség növelése és a kínálati oldali korlátok kezelése.

A kereskedelemről és a fenntartható fejlődésről szóló fejezetben mindkét fél megerősíti a nemzetközi kereskedelem olyan módon történő előmozdítása iránti elkötelezettségét, amely hozzájárul a fenntartható fejlődés céljához (melynek pillérei a gazdasági fejlődés, a társadalmi fejlődés és a környezetvédelem). Ez a fejezet ezen kívül a többoldalú környezetvédelmi és munkaügyi normákra és megállapodásokra vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz. Fontos, hogy a nemzetközi munkaügyi és környezetvédelmi kötelezettségekre vonatkozó rendelkezések nem tartoznak semmiféle vitarendezési mechanizmus hatálya alá sem. Ehelyett ezekkel csak a GPM értelmében létrejött kereskedelmi és fejlesztési bizottság (TDC) – amely mindkét oldal magas rangú tisztviselőiből áll – keretében folytatott konzultációk során foglalkoznak.

Angola csatlakozása

Angola, amely jelenleg a legkevésbé fejlett ország (LDC) kategóriájába tartozik, és az EU általános preferenciarendszerének (GSP) a résztvevője, kedvezményes elbánásban részesül. Angola a „fegyver kivételével mindent” (EBA) rendszer hatálya alá tartozik, amely megszüntette a vámokat és a kontingenseket az LDC-kből az EU-ba érkező valamennyi áruimportra vonatkozóan. Mivel azonban Angola LDC jogállása 2024 februárjában megszűnik, az ország elveszíti az EBA rendszer keretében biztosított preferenciális hozzáférést az uniós piachoz. Angola az uniós piachoz való korlátlan hozzáféréseinek megőrzése érdekében 2020 februárjában hivatalos kérelmet nyújtott be az EU és az SADC közötti GPM-hez való csatlakozás céljából. Ezt követően a vegyes tanács 2022 júliusában jóváhagyta Angolának a csatlakozási tárgyalások megkezdésére irányuló kérelmét.

Közös nyomonkövetési jelentés és a GPM felülvizsgálati folyamata

Az EU és az SADC jelenleg közös nyomonkövetési jelentést készít az EU és az SADC közötti GPM-ről.

A folyamat azután indult el, hogy 2021 februárjában a TDC 7. ülésén közös megegyezés született a nyomonkövetési mutatók végleges listájáról. Ezt követően ezeken a mutatókon alapuló kérdőívet terjesztettek az SADC-GPM-államok összes fókuszpontja körében, hogy ez szolgáljon a nyomonkövetési mutatókkal kapcsolatos adatgyűjtési tevékenységek alapjául. Az SADC-GPM-államok az SADC titkársága által meghatározott különböző belső határidők és a technikai üléseken az ügyvel kapcsolatosan folytatott megbeszélések ellenére semmiféle adattal sem szolgáltak.

A TDC 8. ülésén erre reagálva a Bizottságot és az SADC titkárságának GPM-egységét egyaránt képviselő nyomonkövetési koordinátorokat neveztek ki abból a célból, hogy uniós és nemzetközi adatforrások felhasználásával közös jelentéstervezetet készítsenek. Ezzel párhuzamosan érkeztek volna az SADC-GPM-államoktól várt nemzeti adatok. Az SADC titkársága azonban csak 2022 októberében kapott valamennyi adatot Namíbiától, a többi SADC-GPM-állam viszont egyáltalán nem nyújtott be adatokat.

A nyomonkövetési koordinátorok ezt követően azt javasolták a TDC 9. ülése számára, hogy a főként uniós és nemzetközi adatforrásokból összeállított közös jelentéstervezetet észrevételezés céljából küldjék el valamennyi félnek. Erre 2022. december elején került sor, és az SADC-GPM-államoknak 2023. február végéig kellett benyújtaniuk észrevételeiket.

Az Európai Bizottság a felülvizsgálati záradékban vállalt kötelezettségének megfelelően elindította az EU és az SADC közötti GPM átfogó utólagos értékelését. A Bizottság 2023. május 15-én közzétette az említett értékelésről szóló kezdeti jelentésének tervezetét, 2023. június 21-én pedig a végleges kezdeti jelentést, amely felvázolta az értékelés céljait, hatályát és módszertani megközelítését. A Bizottság szerződést kötött a BKP Economic Advisors GmbH/SQ Consult B.V. által vezetett konzorciummal egy külső értékelő tanulmány elkészítésére. A külső értékelő tanulmány támogatja az Európai Bizottság által a megállapodásról készített saját értékelést, és a GPM felek általi közös felülvizsgálatához is adatokkal szolgál. Az értékelő tanulmányt a tervek szerint 2024 áprilisáig véglegesítik. Az utólagos értékelés célja annak felmérése, hogy a GPM meghozta-e a várt eredményeket, és hogy van-e olyan javítási lehetőség a GPM működésével kapcsolatban, amelynek alapján szakpolitikai ajánlások készíthetők. Az értékelés kiterjed a megállapodásnak az ideiglenes alkalmazás 2016-os, illetve (Mozambik esetében) 2018-as megkezdését követő, egészen

mostanáig tartó teljes végrehajtási időszakára, és azt adott esetben összehasonlítja a megállapodást megelőző ötéves (azaz 2011-től kezdődő) időszakokkal is. A Bizottság rámutat arra, hogy az értékelés a földrajzi kiterjedés tekintetében elsősorban a megállapodásban részes felekre terjed ki, „bár bizonyos globális hatásokkal (pl. éghajlatváltozás) is foglalkozik”.

Az SADC-GPM-államok ellenzik a nem állami szereplőknek a GPM ellenőrzésében való közös részvételét. Az EU azt javasolta, hogy a GPM ötéves évfordulóján szervezzenek közös konferenciát az SADC-vel, ám az SADC oldaláról nem fogadták el az ajánlatot. Ehelyett kereskedelmi konferenciát terveztek az üzleti élet képviselőinek részvételével.

Változó geopolitikai kontextus

Sokféle geopolitikai és geogazdasági tényező alakítja az EU és az SADC közötti GPM végrehajtásának környezetét, többek között Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújának a következményei is. A Covid19 világjárvány, a BRICS-országok terjeszkedése és a brexit még jobban rávilágított arra, hogy az SADC-GPM-államokkal fenntartott kapcsolatokat máshogy kell megközelíteni. Az EU és az SADC közötti GPM értékeléséről szóló, 2023. május 31-i civil társadalmi párbeszéd során a Bizottság Kereskedelmi Főigazgatósága hangsúlyozta, hogy egyes stratégiai kihívások, például az ukrajnai háború, Kína növekvő szerepe Afrikában vagy az, hogy az EU-nak hozzá kell férnie a kritikus nyersanyagokhoz, továbbra is szoros kereskedelmi kapcsolatokat tesznek szükségessé az EU és Dél-Afrika között.

Az EU és az SADC közötti kereskedelem a többi kulcsfontosságú kereskedelmi partnerhez viszonyítva

Kína, az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, India, Brazília és Oroszország mellett az EU az SADC-GPM-régió legnagyobb kereskedelmi partnere, és a GPM aláírása óta egyre növekszik a jelentősége. Csak Kínának sikerült követnie ezt a tendenciát, ám 2016 és 2022 között továbbra is a második helyen áll. Ezután következik az Egyesült Államok és India követi alacsonyabb értékekkel. Az EU a legfontosabb árukereskedelmi partner (a fent említett partnerek körében) az SADC-GPM-államok három legnagyobb gazdasága – a messze a legnagyobb gazdaságnak minősülő Dél-Afrika, majd Mozambik és Namíbia – esetében. Az SADC EU-ba irányuló legfontosabb exportcikkei – Dél-Afrika kivételével – a feldolgozatlan mezőgazdasági áruk és nyersanyagok. Azt is meg kell jegyezni, hogy Dél-Afrikán kívül minden más SADC-GPM-állam elsősorban Dél-Afrikával és az afrikai kontinens más államaival kereskedik. Ez a regionális integrációra vonatkozó célkitűzést hangsúlyozza.

2021-ben az EU volt Dél-Afrika legfőbb kereskedelmi partnere. Az ország teljes kereskedelmének 22 %-át az EU-val folytatta. Dél-Afrika EU-ba irányuló exportját a sokféleség jellemezte, kiterjedt a mezőgazdasági élelmiszeriparra, a járművekre, a vegyi anyagokra és a gépekre, és exportjának 54 %-a az EU-ba irányult. Az uniós piac különösen kedvező lehetőségeket kínált a mezőgazdasági ágazat számára. A tőke és a magasabb hozzáadott értékű áruk Dél-Afrika EU-ba irányuló exportjának nagyobb részét teszik ki a világ többi részéhez viszonyítva.

Az EU-27 a Mozambikkal folytatott árukereskedelemben is vezető helyen van a kiválasztott partnerek körében. Ennek ellenére a Kínával folytatott mozambiki árukereskedelem 2016 óta több mint háromszorosára nőtt: 0,5 milliárd euróról 2022-re 1,6 milliárd euróra. Hasonlóképpen, a Mozambik és India közötti árukereskedelem több mint kétszeresére bővült,

a 2016. évi 0,9 milliárd euró helyett 2022-ben 2,2 milliárd euró volt az értéke. Ehhez képest az EU és Mozambik közötti árukereskedelem növekedése nem volt ennyire lenyűgöző: 1,7 milliárd euróról (2016) nőtt 2,6 milliárd euróra (2022).

Namíbia kereskedelmi tevékenysége 2022-ben elérte a 16 milliárd eurót, vagyis a kereskedelem az egyharmadával bővült a GPM 2016. évi aláírása óta. Az ország EU-val folytatott kereskedelme csaknem megduplázódott: 1,1 milliárd euróról 2 milliárd euróra nőtt. Figyelemre méltó, hogy Namíbia Kínával folytatott kereskedelme csaknem kilencszeresére nőtt, 0,3 milliárd euróról 2,6 milliárd euróra, ami meghaladja az EU és Namíbia közötti kereskedelem értékét. Az Egyesült Államok (0,6 milliárd euró) és India (0,4 milliárd euró) ugyanakkor messze lemarad.

Az EU és Botswana közötti kereskedelem stabil maradt annak ellenére, hogy 2020-ban a világválság miatt kisebb zavarok következtek be, 2022-ben viszont fellendült. Kína más SADC-GPM-államoktól eltérően küzdelmet folytatott azért, hogy határozottan jelen lehessen Botswanában. A Kína és Botswana közötti kereskedelem ennek ellenére 2016 és 2022 között megnégyszereződött, 0,1-ről 0,4 milliárd euróra nőtt, míg az EU és Botswana közötti kereskedelem 2021 és 2022 között 2,6-ről 1,8 milliárd euróra esett vissza.

Az SADC-GPM-partnerek közül Sváziföld és Lesotho viszonylag csekély kereskedelmi kapacitással rendelkezik. Sváziföld kereskedelme 2022-ben elérte a 4,3 milliárd eurót (2016-ban még csak 2,9 milliárd euró volt az értéke), 2022-ben pedig 0,3 milliárd eurót képviselve Kína volt a fő kereskedelmi partnere. Az EU és Sváziföld közötti kereskedelem 2016 óta 0,1 és 0,2 milliárd euró között ingadozik. Lesotho az EU-val folytatott kereskedelme jelentősen nőtt, 2022-ben elérte a 0,3 milliárd eurót, míg Kínával folytatott kereskedelme továbbra is 0,1 milliárd euró. A más partnerekkel, például az Egyesült Államokkal, Brazíliával, Oroszországgal és az Egyesült Királysággal folytatott kereskedelem minimális szintű volt. India Lesothóval folytatott kereskedelme csak 2020-ban érte el a 0,1 milliárd eurót.

MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK JEGYZÉKE, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT

Az eljárási szabályzat I. melléklete 8. cikkének megfelelően az előadó kijelenti, hogy az alábbi szervezetektől vagy személyektől kapott észrevételeket a jelentés elkészítése során annak bizottsági ülésen történő elfogadásáig:

Szervezet és/vagy személy
Representative United Nations Development Programme, Botswana
Representative World Bank, Botswana
Representative of the Botswana Ministry of Investment, Trade and Industry
SATUCC, BFTU and Bocongong (SADC-Council of NGOs), Botswana
Botswana Centre for Human Rights
German Ambassador to Botswana
Friedrich-Ebert-Stiftung, Botswana Office
Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ), Representatives of Botswana and Germany
Representatives of the Embassy of Botswana to the EU
Head of Unit Department Africa, German Ministry for Development and Cooperation (BMZ)
Ambassador of Namibia to the EU
Representatives of the Embassy of Mozambique to the EU
Representatives of the Embassy of Lesotho to the EU
Representatives of the Embassy of Eswatini to the EU
Representatives EU Delegation Namibia
hanseWasser Bremen GmbH
Representatives of City Council of Windhoek, Namibia,
Representatives of the Senate of Bremen, Germany
Representatives of Trade Union Congress of Namibia (TUCNA)
Friedrich-Ebert-Stiftung, Namibia Office
Institute for Economic Justice, South Africa
Ambassador of the EU to South Africa
Trade Representatives, EU Delegation South Africa
German Ambassador to South Africa
German Chamber of Commerce South Africa
Ambassador of the Republic of South Africa to the EU
Friedrich-Ebert-Stiftung, South Africa Office

A következő felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) közötti gazdasági partnerségi megállapodás (GPM) végrehajtásáról (2023/2065(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az egyrészt az Európai Unió és tagállamai, és másrészt az SADC-GPM-államok közötti gazdasági partnerségi megállapodásra¹,
- tekintettel az egyrészt az egyrészt az Európai Unió és tagállamai, és másrészt a SADC-GPM-államok közötti gazdasági partnerségi megállapodásnak az Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozat tervezetéről szóló, 2016. szeptember 14-i állásfoglalására²,
- tekintettel a kereskedelemről és a fenntartható fejlődésről szóló 15 pontos cselekvési terv bizottsági felülvizsgálatának eredményéről szóló, 2022. október 6-i állásfoglalására³,
- tekintettel az EU és Afrika közötti kereskedelmi kapcsolatok jövőjéről szóló 2022. június 23-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel „Az Afrikára vonatkozó új uniós stratégia – partnerség a fenntartható és befogadó fejlődésért” című, 2021. március 25-i állásfoglalására⁵,
- tekintettel „A kereskedelempolitika felülvizsgálata – Nyitott, fenntartható és határozott kereskedelempolitika” című, 2021. február 18-i bizottsági közleményre (COM(2021)0066),
- tekintettel a Bizottságnak az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i közleményére (COM(2019)0640),
- tekintettel „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia” című, 2020. március 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0152),
- tekintettel „Az uniós kereskedelmi megállapodások végrehajtásáról szóló egyedi adatlapok” című, 2022. október 11-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2022)0730),
- tekintettel az Angolával az EU és az SADC közötti GPM-hez való csatlakozásról folytatott kereskedelmi tárgyalásokat támogató fenntarthatósági hatásvizsgálatról szóló

---

¹ HL C 250., 2016.9.16., 3. o.

² HL C 204., 2018.6.13., 222. o.

³ HL C 132., 2023.4.14., 99. o.

⁴ HL C 32., 2023.1.27., 74. o.

⁵ HL C 494., 2021.12.8., 80. o.

bizottsági állásfoglalásra,

- tekintettel az Európai Unió és az Angolai Köztársaság közötti fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodásra,
- tekintettel az Egyesült Nemzetek Éghajlatváltozási Keretegyezményére, ideértve a 2015. évi Párizsi Megállapodást is,
- tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére,
- tekintettel az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája (UNCTAD) „Transforming Southern Africa: Harnessing Regional Value Chains and Industrial Policy for Development” [Dél-Afrika átalakítása: a regionális értékláncok és az iparpolitika hasznosítása a fejlődés érdekében] című, 2021. október 19-i kiadványára,
- tekintettel az afrikai kontinentális szabadkereskedelmi térség létrehozásáról szóló megállapodásra,
- tekintettel a 2018. október 31-én és november 1-jén megrendezett 26. EU–Dél-Afrika parlamenti ülések közös nyilatkozatára,
- tekintettel az SADC 2050-re vonatkozó jövőképeire,
- tekintettel az SADC iparosítási stratégiájára és ütemtervére (2015–2063),
- tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „A következő generációs kereskedelem és fenntartható fejlődés – a 15 pontos cselekvési terv felülvizsgálata” című saját kezdeményezésű véleményére⁶,
- tekintettel az EU–SADC gazdasági partnerségi megállapodás utólagos értékelése – 2023. június 21-i kezdeti jelentés tárgyú dokumentumra,
- tekintettel az EU és az SADC közötti GPM kereskedelmi és fejlesztési bizottságának üléseire, különösen hatodik–kilencedik ülésére,
- tekintettel az élelmiszerválságokról szóló 2021. évi globális jelentésre,
- tekintettel az Európai Parlament Parlamenti Kutatási Szolgálatok Főigazgatóságának „EU-Southern African Development Community Economic Partnership Agreement: A geo-economic perspective” [Az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség gazdasági partnerségi megállapodása: A geogazdasági szempont] című, 2023. november 22-i tanulmányára⁷,
- tekintettel eljárási szabályzatának 54. cikkére, valamint az Elnökök Értekezlete 2002. december 12-i ülésén hozott, a saját kezdeményezésű jelentések engedélyezésére

---

⁶ HL C 105., 2022.3.4., 40. o.

⁷ Tanulmány – ‘EU-Southern African Development Community Economic Partnership Agreement: A geo-economic perspective’ [Az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség gazdasági partnerségi megállapodása: A geogazdasági szempont], Európai Parlament, Parlamenti Kutatási Szolgáltatások Főigazgatósága, 2023. november 22.

vonatkozó eljárásról szóló határozatának 1. cikke (1) bekezdésének e) pontjára és 3. mellékletére,

- tekintettel a Fejlesztési Bizottság véleményére,
  - tekintettel a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság jelentésére (A9-0024/2024),
- A. mivel a geopolitikai változások – többek között a koronavírus-járvány, Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja és annak gazdasági következményei – folytán Afrika új pozícióba került, és a globális dél országai egy saját maguk által erőteljesebben meghatározott szerepet kaptak a világ színpadán, saját érdekeik és hozzájárulásuk előmozdításával;
- B. mivel a globális dél számottevő országainak a BRICS-országok (Brazília, Oroszország, India, Kína és Dél-Afrika) keretében történő társulása, amelyet 2024-től további hat országgal bővítenek a 2023. augusztusi BRICS-csúcs döntése nyomán, arra mutat rá, hogy fontos fenntartani a globális déli nemzetekkel való együttműködést egyenlő és méltányos feltételek mellett;
- C. mivel Dél-Afrika kiemelkedő szerepet játszik az Európai Unió és az afrikai kontinens közötti hídépítőként, valamint a globális kihívások kezelésében részt vevő partnerként;
- D. mivel a Cotonou Megállapodást követő megállapodás új átfogó keretet fog nyújtani az összes GPM-hez, beleértve az SADC-vel kötött GPM-et is, valamint fő hivatkozási alap lesz az említett megállapodások jövőbeli felülvizsgálatához;
- E. mivel az EU és az SADC közötti gazdasági partnerségi megállapodás csak valamennyi érdekelt fél, nevezetesen a civil társadalom, az üzleti élet képviselői és a szakszervezetek teljes körű részvétele mellett hajtható végre és követhető nyomon, ha idejében azonosítani kívánjuk a kihívásokat, lehetőségeket és prioritásokat, valamint nyomon szeretnénk követni a vonatkozó megállapodás szerinti intézkedéseket;
- F. mivel folyamatban van Angola csatlakozása az EU-SADC gazdasági partnerségi megállapodáshoz; mivel az EU és Angola lezárta az Európai Unió és az Angolai Köztársaság közötti fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodásról szóló tárgyalásokat;
- G. mivel a különleges és differenciált bánásmód a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) egyik alapelve, és a fejlesztési szempontú szakpolitikai koherencia elvének kell vezérelnie az EU fejlődő országokkal fenntartott kereskedelmi kapcsolatait;
- H. mivel a szubszaharai Afrikában a nemek közötti egyenlőtlenség költsége átlagosan a régió éves GDP-jének 6 %-át teszi ki, ami veszélyezteti a kontinens inkluzív humán fejlődésre és gazdasági növekedésre irányuló erőfeszítéseit; mivel a nemek közötti egyenlőtlenség egy százalékos növekedése 0,75 %-kal csökkenti egy adott ország humán fejlettségi mutatóját;
- I. mivel az SADC-GPM-államok olyan kihívásokkal néznek szembe, mint a mély egyenlőtlenségek és a nagyfokú függés a feldolgozatlan nyersanyagok és mezőgazdasági termékek exportjától;

- J. mivel ezek az egyenlőtlenségek a széles körű iparosítási törekvések akadályának bizonyultak, és néha korrupcióhoz vezetnek, ezért differenciált politikák kidolgozására van szükség az SADC-régió országain belüli és országai közötti gazdasági egyenlőtlenségek kezelése érdekében;
- K. mivel az SADC 2050-re vonatkozó jövőképe három pilléren alapul: iparfejlesztés és piaci integráció, a regionális integrációt támogató infrastrukturális fejlesztés, valamint társadalmi és humántőke-fejlesztés;
- L. mivel az SADC 2015–2063 közötti időszakra vonatkozó iparosítási stratégiája és ütemterve szerint az erőforrás-alapú iparosításnak a régióban három előnyben részesített növekedési pályája lehet: mezőgazdasági árufeldolgozás, ásványi anyagok feldolgozása, valamint ipari és szolgáltatási értékláncok;
- M. mivel a fejlődő országoknak évi 2,5 billió USD finanszírozási hiánnyal kell szembenézniük a fenntartható fejlődési célok 2030-ig történő eléréséhez; mivel a közvetlen külföldi tőkebefektetések (FDI) a 2030-ig tartó időszakra szóló fenntartható fejlődési menetrend és a kapcsolódó fenntartható fejlődési célok finanszírozásának egyik eszközét jelentik; mivel ez a tőke támogathatja a munkahelyteremtést, valamint a fenntartható fejlődési célokban meghatározott társadalmi és környezeti fejlődést; mivel a nemzetközi beruházási megállapodások vonatkozásában a beruházások vonzására irányuló célnak együtt kell járnia annak elismerésével, hogy e megállapodások részes feleinek a környezetvédelem vagy a munkavédelem szintjének javítására, nem pedig gyengítésére vagy csökkentésére kell törekedniük;
- N. mivel az SADC 2015–2063 közötti időszakra vonatkozó iparosítási stratégiájának és ütemtervének célja a regionális és globális értékláncok fejlesztése és az azokban való részvétel;
- O. mivel közlekedési és digitális infrastruktúrára van szükség a regionális értékláncok fejlesztéséhez, valamint az SADC-államoknak a globális értékláncokba való nagyobb mértékű integrálásához;
- P. mivel az értékláncban való sikeres részvétel döntő elemei a finanszírozás, a készségek, a technológia, az infrastruktúra és a logisztika;
- Q. mivel a Covid19-világjárvány jelentősen megnövelte a beruházási szakadékokat az SADC-GPM-államokban, és korlátozta fiskális mozgásterüket;
- R. mivel a Covid19 terjedésének megakadályozására hozott intézkedések jelentősen befolyásolták a lakosság megélhetését, különösen Sváziföld és Lesotho államokban, amelyek a dél-afrikai munkaerő-vándorlástól és határátlépéstől függnek;
- S. mivel a Covid19-világjárvány idején a nyersanyagárak ingadozása gazdasági károkat okozott a nyersanyag-kitermelő iparágak adóbevételeitől függő SADC-GPM-államoknak;
- T. mivel a régió az egészségügyi termékek helyi előállításának alacsony mértéke miatt a létfontosságú egészségügyi termékek – köztük a Covid19 elleni alapvető vakcinák – beszerzése tekintetében a nemzetközi gyártástól függ;

A GPM nyomonkövetési és felülvizsgálati folyamata

1. üdvözli a 2021 novemberében azt követően elindított első felülvizsgálati folyamatot, hogy a GPM-et 2016 óta már ideiglenesen alkalmazták, és arra számít, hogy ez bizonyítani tudja a GPM és a fenntartható fejlődés közötti összefüggést; felhívja az Európai Bizottságot, hogy működjön együtt az SADC-partnerekkel a tisztességes, inkluzív és fenntartható kereskedelem előmozdítása érdekében, hogy a GPM hatékony végrehajtása esetén biztosítsa a fenntartható fejlődést a régióban, és hozzájáruljon ahhoz; sürgeti a Bizottságot, hogy az EU-SADC gazdasági partnerségi megállapodás utólagos értékelése során alaposan elemezze, hogy a GPM milyen hatást gyakorol a fenntartható fejlődési célokra, az informális és helyi gazdaságokra, a regionális és pánafrikai integrációra, a gazdasági diverzifikációra, az éghajlatváltozás elleni küzdelemre, beleértve a hazai iparágak ehhez az erőfeszítéshez való hozzájárulását, valamint a Global Gateway és az uniós kereskedelemösztönző program hatékony támogatását az az EU és az SADC közötti GPM-mel összefüggésben; emlékeztet arra, hogy ez a megállapodás elsősorban az árukereskedelmre összpontosít, és nem foglalkozik a szolgáltatások kereskedelmével, a beruházásokkal vagy más kérdésekkel, például a szellemi tulajdonjogokkal, a versennyel és a közbeszerzéssel; felkéri a feleket, hogy a jövőbeli felülvizsgálatok során vegyék figyelembe ezeket a kérdéseket, mivel létezik egy olyan rendelkezés, amely szerint a jövőben tárgyalásokat lehet folytatni ezekről a kérdésekről;
2. megismétli álláspontját, miszerint fontos bevonni a civil társadalmat a GPM végrehajtásába és nyomon követésébe; sajnálja, hogy a civil társadalom korlátozott részvétele tapasztalható a GPM végrehajtása során; e tekintetben hangsúlyozza, hogy feltétlenül és aktívan elő kell mozdítani a civil társadalom részvételét; megjegyzi, hogy a civil társadalmi szervezetek és az érdekelt felek, köztük a női csoportok és a diákszervezetek aktív részvétele a nyomon követési és értékelési folyamatban értékes információkkal és visszajelzésekkel szolgálhat a megállapodás nőkre és fiatalokra gyakorolt hatásáról;
3. elismeri, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásról szóló közös nyomonkövetési jelentés elkészítése a vártnál lassabban halad; elismeri az SADC-GPM-államok kapacitásának e tekintetben fennálló korlátait; emlékeztet arra, hogy a kereskedelemre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó új megközelítésnek megfelelően valamennyi érdekelt felet – beleértve a civil társadalmi szervezeteket, az üzleti élet képviselőit és a szakszervezeteket – be kell vonni ebbe a felmérésbe, és arra kell ösztönözni őket, hogy tegyenek javaslatokat a GPM hatékonyságának maximalizálására, valamint hogy a GPM-et korszerűsíteni kell, létrehozva egy belső tanácsadó csoportot, ami más GPM-ekben már bevett gyakorlattá vált; szorgalmazza az érdekelt felek strukturáltabb részvételét az EU–SADC gazdasági partnerségi megállapodás valamennyi fenntarthatósági szempontjának konkrét végrehajtása tekintetében; sürgeti az SADC-GPM-államokat, hogy tartsák be a GPM keretében vállalt, a civil társadalom szereplőinek bevonására vonatkozó kötelezettségeket;
4. elismeri, hogy rugalmas átmeneti rendelkezésekre van szükség ahhoz, hogy az SADC-GPM-államok megfeleljenek a GPM-ben foglalt, a kereskedelemre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó követelményeknek és más nemzetközi kötelezettségvállalásoknak;
5. arra számít, hogy a felülvizsgálat eredményétől függően a GPM-et kiigazítják vagy

esetleg kiegészítő megállapodásokkal bővítik annak érdekében, hogy a geopolitikai változásokra és az éghajlatváltozás kihívásaira adott válaszként megszilárdítsák és elmélyítsék az EU és a dél-afrikai országok közötti partnerséget;

6. üdvözli a dekarbonizálásra irányuló törekvéseket Angolában, amely ország eddig nagymértékben támaszkodott a nyersanyag-kitermelő iparra;
7. üdvözli, hogy az EU és Angola közötti, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodás keretében költségvetési kapacitásépítési intézkedéseket terveznek;

Kereskedelmi mérlegek

8. üdvözli, hogy az EU és az SADC-GPM-államok közötti kereskedelmi kapcsolatok mind regionális, mind kétoldalú szinten jelentős mértékben bővültek, és az SADC-GPM-államok kereskedelmi többletet tudtak elérni; véleménye szerint ez arra utal, hogy a GPM pozitív módon járul hozzá a gazdasági fejlődéshez, ugyanakkor a foglalkoztatás, a regionális gazdasági együttműködés, valamint a gazdaság diverzifikációja és korszerűsítése terén remélt pozitív hatások még nem érték el a bennük rejlő lehetőségeket, ezért ezeket prioritásként kell kezelni; megállapítja, hogy az SADC-GPM-államok elsősorban drágaköveket, fa árucikkeket, közlekedési eszközöket⁸, ásványi termékeket és mezőgazdasági termékeket, például gyümölcsöt és zöldséget exportálnak az EU-ba; megállapítja ugyanakkor, hogy Dél-Afrika EU-ba irányuló exportja változatosabb, és magasabb hozzáadott értékű árukat tartalmaz;
9. hangsúlyozza, hogy Dél-Afrika kivételével az SADC-GPM-államok elsősorban a régióon belüli kereskedelmet folytatnak; megjegyzi, hogy a Dél-Afrikával folytatott kereskedelem továbbra is az EU és a SADC-GPM-államok közötti kereskedelem 80 %-át teszi ki, és hogy Dél-Afrika más afrikai országokkal folytatott árukereskedelme a teljes külkereskedelmének mindössze 17 %-át teszi ki; megjegyzi, hogy az SADC-államok teljes kereskedelmének 23 %-át a SADC-n belüli kereskedelem teszi ki; elismeri, hogy az SADC-n belüli kereskedelmi minták eltérnek az EU-SADC kétoldalú kereskedelemtől; rámutat arra, hogy összességében nem történt előrelépés a diverzifikáció terén, és a feldolgozóipar GDP-n belüli részesedése továbbra is alacsony; hangsúlyozza, hogy a diverzifikált gazdaságok ellenállóbbá tennék az SADC-GPM-államokat a külső sokkokkal szemben; hangsúlyozza a regionális értékláncok megerősítésének fontosságát;
10. hangsúlyozza, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásnak a felek közötti kereskedelem fokozatos aszimmetrikus liberalizációja révén támogatnia kell a felek között egy új kereskedelmi dinamika kialakulását; hangsúlyozza továbbá, hogy a megállapodás megerősítheti, szélesítheti és elmélyítheti az együttműködést a kereskedelem szempontjából releváns valamennyi területen, és ezáltal erősítheti a SADC-országok és az EU közötti partnerséget is; hangsúlyozza a kereskedelem aszimmetrikus liberalizálása elvének fontosságát, amely a SADC-GPM-országok gazdasági növekedését és fenntartható fejlődését elősegítő eszköz;
11. hangsúlyozza, hogy bár a gazdasági partnerségi megállapodások jelentős előnyökkel

---

⁸ Cipollina, M. „The Trade Growth under the EU–SADC Economic Partnership Agreement: An Empirical Assessment” (A kereskedelem növekedése az EU-SADC gazdasági partnerségi megállapodás keretében: Empirikus értékelés). *Economies* 2022., 10 (12)

járhatnak az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok (AKCS-országok) számára, ugyanakkor számos kihívással és hátránnyal is járnak; ezért ragaszkodik ahhoz, hogy a politikai döntéshozók gondosan mérlegeljék ezeket a tényezőket, és törekedjenek annak biztosítására, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásokat oly módon hajtsák végre, hogy azok az összes érintett fél számára a lehető legnagyobb előnyöket biztosítsák;

12. emlékeztet arra, hogy valamennyi félnek mindig a szolidaritás és a kölcsönös érdekek elvei alapján kell eljárnia annak érdekében, hogy fokozzák gyümölcsöző együttműködésüket, teljesítsék kötelezettségvállalásaikat és kötelezettségeiket, valamint hogy elősegítsék az SADC GPM-országok kapacitását a megállapodás további végrehajtására;

A kereskedelem technikai akadályai

13. emlékeztet arra, hogy az SADC-GPM célja a regionális integráció előmozdítása, és hogy a megállapodás a 2021-ben elindított Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Térség építőköve lehet; megállapítja, hogy a regionális integrációt nehezítik a határátkelőhelyeken tapasztalható hosszú várakozási idők, a magas határköltések és a nem megfelelő határokon átnyúló összeköttetések; felhívja a Bizottságot és az SADC-GPM-államokat arra, hogy fokozzák az együttműködést az infrastruktúra, a digitális kereskedelem és tanúsítás terén, többek között a Global Gateway kezdeményezés keretében; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a regionális integráció elmélyítése és a kereskedelmi áruforgalom növelése érdekében kapjanak elsőbbséget a régióban a regionális közlekedési és infrastrukturális projektek; emlékeztet arra, hogy elő kell mozdítani a határokon átnyúló infrastruktúra hatékony fejlesztését, harmonizálni kell a szabályozásokat, és meg kell erősíteni a SADC-GPM-államok közötti együttműködést egy összekapcsolt SADC-régió létrehozása érdekében; felhívja az SADC-GPM-államokat, hogy a határokon átnyúló folyamatok egyszerűsítése, a késedelmek csökkentése, valamint a kereskedelem és a beruházások számára kedvező környezet előmozdítása érdekében harmonizálják a vámrendszerrel és a szállítással kapcsolatos szabályozásokat és eljárásokat;
14. hangsúlyozza a határokon átnyúló munkaszerződések hivatalossá tételének szükségességét a tisztességes munka előmozdítása, a munkavállalók jogainak védelme, valamint a régió társadalmi és gazdasági fejlődésének biztosítása érdekében; elismeri, hogy a nők sajátos kihívásokkal szembesülnek, különösen a határokon átnyúló munkavégzéssel összefüggésben, beleértve a nemi alapú erőszakot és a korrupciót;
15. sürgeti a Bizottságot és az SADC-GPM-államokat, hogy fokozzák a legális és átlátható munkavállalói mobilitást támogató környezet megteremtése melletti elkötelezettségüket, miközben védik a munkavállalók jogait és méltóságát;

Származási szabályok

16. üdvözli a Bizottság bejelentését a Dél-afrikai Vámunió (SACU) országaival való regionális kumuláció aktiválásáról; emlékeztet arra, hogy a regionális integrációs célkitűzések csak rugalmas származási szabályok bevezetése esetén valósulhatnak meg; hangsúlyozza, hogy a származási szabályoknak elő kell segíteniük az afrikai kontinentális szabadkereskedelmi övezet (AfCFTA) célkitűzéseit; emlékeztet arra, hogy a GPM-nek támogatnia kell az AfCFTA továbbfejlesztését;

Kereskedelmi viták és piacra jutási kérdések

17. megjegyzi, hogy az egészségügyi és növény-egészségügyi (SPS) intézkedésekkel kapcsolatban a kereskedelmet zavaró tényezők merültek fel, különösen a baromfi és a citrusfélék esetében; felhívja a Bizottságot és az SADC-GPM-államokat, hogy vegyék igénybe a GPM keretében elfogadott fórumokat és együttműködési mechanizmusokat az SPS-szabályozás változásainak korai szakaszban és együttműködő légkörben történő kezelése céljából annak érdekében, hogy idejében meg lehessen hozni a megfelelő intézkedéseket; emlékeztet arra, hogy az Európai Parlamentet a felülvizsgálat keretében teljeskörűen tájékoztatni kell annak biztosítása érdekében, hogy a Dél-Afrika által alkalmazott egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések összhangban legyenek az uniós követelményekkel és a GPM rendelkezéseivel, és ne károsítsák az Unió és a SADC-termelés növényegészségügyét; elismeri, hogy a Bizottság technikai és pénzügyi támogatást nyújtott az EU és az SADC közötti gazdasági partnerségi megállapodás államainak az egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések követelményeinek való megfeleléshez, és az egészségügyi kockázatok csökkentése érdekében kéri a munka alapos nyomon követését; javasolja, hogy az egészségügyi és növényegészségügyi követelmények által okozott kereskedelmi akadályokra magas szintű politikai viták révén keressenek megoldást;

Kapacitásépítés

18. megállapítja, hogy továbbra is a kormányzás, valamint a költségvetési és intézményi kapacitás jelenti a legnagyobb kihívást a GPM eredményes végrehajtása szempontjából;
19. kiemeli a fejlesztési együttműködés, valamint a technikai és pénzügyi segítségnyújtás fontosságát, amelyek alapvető tényezők a gazdasági partnerségi megállapodás célkitűzéseinek elérése és a felek közötti előnyös együttműködés szempontjából;
20. emlékeztet arra, hogy a gazdasági partnerségi megállapodások végrehajtása kihívást jelenthet az erőforrásokkal és infrastruktúrával nem rendelkező kisebb AKCS-országok számára; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy támogassák fejlődő partnerországait annak érdekében, hogy azok teljes mértékben kihasználhassák a gazdasági partnerségi megállapodások kínálta lehetőségeket;
21. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy fokozzák a technikai segítségnyújtás terén tett erőfeszítéseiket; felhívja a Bizottságot, hogy bővítse jelentős mértékben kommunikációját és az SADC-GPM-államokkal folytatott együttműködését, valamint nyújtson idejében támogatást számukra és adott esetben a vállalataik és a civil társadalmi szervezeteik számára a közelgő uniós projektek végrehajtásához és olyan más nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítéséhez, mint például a multilaterális környezetvédelmi megállapodások, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) egyezményei és az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek;

Gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi fejlesztés

22. megállapítja, hogy a GPM-nek nem sikerült jelentős mértékben elmélyítenie a regionális értékláncokat, valamint az SADC-GPM-államokon belüli és azok közötti értékláncokat, de erősítenie kell az export és a regionális hozzáadottérték-láncok diverzifikációját, valamint rugalmasabb ellátási láncokat kell létrehoznia, amelyek

- képesek alkalmazkodni a SADC társadalmi-gazdasági fejlődésének jövőbeli zavaraihoz; kiemeli a regionális értékláncok létrehozásának fontosságát a régió gazdasági rezilienciája szempontjából; elvárja, hogy a GPM jobban hozzájáruljon az élelmiszer-önrendelkezés és a szegénység csökkentésének tartós problémái elleni küzdelemhez az SADC-GPM-államokban; emlékeztet arra, hogy a GPM-ek célja, hogy pozitív hatást gyakoroljanak a gazdasági fejlődésre és a regionális integrációra; hangsúlyozza, hogy a GPM-ben még mindig sok lehetőség rejlik a fenntartható fejlődés előmozdítására, és hogy ezt prioritásként kell kezelni;
23. hangsúlyozza, hogy az SADC-GPM-államok számára elegendő politikai mozgásteret kellene hagyni ahhoz, hogy helyi hozzáadott értéket hozzanak létre; úgy véli, hogy az EU-nak aktívan támogatnia kell az SADC-GPM-államokat azon erőfeszítéseikben, hogy az értéklánc magasabb szintjére lépjenek; hangsúlyozza, hogy a regionális specializáció hatékony irányítása elengedhetetlen a regionális értékláncokban rejlő lehetőségek maximális kiaknázásához, és együttműködő irányítási struktúrákat és politikákat igényel; felhívja az EU-t és az SADC-GPM-államokat, hogy törekedjenek magas színvonalú digitális infrastruktúra – ezen belül széles sávú hálózatok és digitális platformok – kifejlesztésére, hogy fokozzák az összekapcsoltságot, előmozdítsák az e-kereskedelmet, és megkönnyítsék az információk és szolgáltatások határokon átnyúló cseréjét;
  24. kiemeli a szolgáltatási értéklánc kritikus jelentőségét a gazdasági növekedés ösztönzésében, az innováció előmozdításában és a regionális együttműködés fokozásában az SADC-régióban; kiemeli az SADC-régió szolgáltatási ágazataiban rejlő lehetőségeket, amelyek közé tartoznak a pénzügyi szolgáltatások, a turizmus és a távközlés;
  25. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az EU elkötelezett legyen a többoldalú együttműködés és Európa saját kereskedelmi érdekeinek biztosítása mellett, és ugyanakkor foglalkozzon az AKCS-országok bizonyos kulcsfontosságú érdekeivel, különösen a regionális integrációval kapcsolatban;
  26. emlékeztet a gazdaság digitalizációjából és globalizációjából eredő adóügyi kihívások kezelésére szolgáló kétpilléres megoldásra, amelyet a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet/G20-ak adóalap-erőzíóval és nyereségátcsoportosítással foglalkozó inkluzív keretének tagjai fogadtak el;
  27. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy biztosítsák a multinacionális vállalkozások számára megállapított 15%-os minimális globális társaságiadó-kulcs tényleges alkalmazását; hangsúlyozza, hogy ez a minimum-adómérték a becslések szerint évente mintegy 150 milliárd USD globális adóbevétel-többletet eredményez;
  28. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a fejlődő országok teljes mértékben gyakorolhassák a WTO különleges és megkülönböztetett bánásmódra vonatkozó rendelkezései szerinti jogaikat, különösen az élelmezésbiztonságuk garántálása érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy aktualizálja a tisztességes kereskedelemről szóló

2009. évi közleményét⁹;

29. hangsúlyozza, hogy sürgősen nagy horderejű közös erőfeszítéseket kell tenni a széndioxid-mentesítés érdekében, és ehhez jelentős pénzügyi forrásokat kell rendelkezésre bocsátani, valamint széles hatókörű technológiatranszferet kell biztosítani; hangsúlyozza a közös együttműködés jelentőségét a fenntartható fejlődés előmozdítása, az éghajlatváltozás elleni küzdelem és emellett a gazdasági növekedés elősegítése szempontjából; hangsúlyozza, hogy a SADC-régió országaival kialakítandó energetikai partnerségeknek nemcsak az európai zöld megállapodás végrehajtására kell összpontosítaniuk, hanem egyúttal a régió ellátását is célul kell kitűzniük;
30. megismétli, hogy a zöld átállás lehetőséget kínál minőségi és zöld munkahelyek létrehozására, amelyek jelentősen hozzájárulhatnak a szegénység felszámolásához és a társadalmi befogadáshoz mind az EU tagállamaiban, mind az SADC-GPM-államokban;
31. hangsúlyozza az oktatásba és a dekarbonizációs erőfeszítésekhez igazodó készségfejlesztésbe való befektetés fontosságát, aminek az igazságos átmenet kihívásainak kezelése mellett kell történnie;
32. úgy véli, hogy az SADC-GPM-országokban a helyi infrastruktúra javítását célzó, a városi partnerségekhez kapcsolódó projektek hasznosak a tekintetben, hogy decentralizált módon támogatják az EU és az egyes SADC-GPM-államok közötti éghajlat-politikai partnerségeket, valamint elmélyítik a dél-afrikai települések és az EU közötti cseréket; meg van győződve arról, hogy az önkormányzati csereprogramok lehetővé teszik, hogy az afrikai és az európai szakértők a problémákra szabott megoldásokat dolgozzanak ki a helyi infrastruktúra fejlesztésére; üdvözlí, hogy ezeket a partnerségi projekteket támogatja a „Local Authorities: Partnerships for sustainable cities 2020” [Helyi önkormányzatok: partnerségek a fenntartható városokért 2020] elnevezésű program; felhívja az Európai Bizottságot, hogy továbbra is segítse az SADC-GPM-országokat az uniós környezet-politikai követelmények teljesítésében, és tartsa fenn ezt a finanszírozási programot; sürgeti a Bizottságot, az Európai Külügyi Szolgálatot és az uniós küldöttségeket, hogy segítsék elő a párbeszédet az uniós éghajlat-politikai kezdeményezések – például az importárúk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusról szóló rendelet és az erdőirtásról szóló rendelet – hatásaival kapcsolatos kölcsönös megértés előmozdítása érdekében, valamint a kellő gondosságra vonatkozó, hamarosan hatályba lépő uniós jogszabályokkal kapcsolatban;
33. hangsúlyozza, hogy az SADC-GPM-államokat különösen érintik az éghajlatváltozás hatásai; emlékeztet arra, hogy Dél-Afrika mezőgazdaságát egyaránt sújtják árvizek és aszályok; arra sürgeti a Bizottságot és az SADC-GPM-államokat, hogy fokozzák együttműködésüket a megfelelő korai előrejelző rendszerek kidolgozása és az SADC-GPM-államok illetékes minisztériumai közötti koordináció terén a nemzeti szinten meghatározott hozzájárulások célkitűzéseinek az elérése érdekében;
34. üdvözlí az SADC-GPM-államok és a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a felülvizsgálati folyamaton belül szorosabb együttműködést alakítsanak ki a reziliens élelmiszerrendszerek és az élelmiszer-önrendelkezés terén; úgy véli, hogy ez az

---

⁹ A Bizottság „Hozzájárulás a fenntartható fejlődéshez: A méltányos kereskedelem és a fenntarthatóságot garantáló nem kormányzati kereskedelmi rendszerek szerepe” című, 2009. május 5-i közleménye (COM(2009)0215).

együttműködés lehetőséget nyújt a parasztok és vidéki területeken dolgozó emberek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozat, valamint a mezőgazdaságra vonatkozó ILO-egyezmények – mint például a mezőgazdasági munkaügyi ellenőrzésről szóló 129. számú egyezmény, a mezőgazdaságban a foglalkoztatás alsó korhatáráról szóló 10. számú egyezmény, a mezőgazdaságban az egyesülési jogról szóló 11. számú egyezmény – előmozdítására; emlékeztet arra, hogy az agroökológia képes a fenntarthatóság gazdasági, környezeti és társadalmi dimenzióinak összeegyeztetésére, ami az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület, a biológiai sokféleséggel és az ökoszisztéma-szolgáltatásokkal foglalkozó kormányközi tudománypolitikai platform és a Világbank kulcsfontosságú jelentéseiben, valamint a FAO vezetésével végzett globális mezőgazdasági felmérésben (IAASTD) is elismerést nyert;

35. hangsúlyozza, hogy az agráriparon belül erőfeszítéseket kell tenni az az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens értékláncok kiépítésére, valamint szárazságtűrő növényfajták és az éghajlathoz alkalmazkodó feldolgozási technikák kifejlesztésére;
36. hangsúlyozza, hogy a tiszta vízhez való hozzáférés és a higiénias létesítmények megléte alapvető fontosságú a mezőgazdaság fenntarthatósága szempontjából; hangsúlyozza az átfogó vízgazdálkodási stratégiák szükségességét; hangsúlyozza, hogy a tiszta vízhez és a víziközmű-szolgáltatáshoz való hozzáférés hiánya az SADC-régióban akadályozza a fenntartható fejlődést;
37. szorgalmazza regionális agrárfeldolgozási kezdeményezések megvalósítását és megosztását az SADC-GPM-államok között a tudáscsere és a legjobb gyakorlatok megosztásának előmozdítása érdekében; kéri, hogy kövessék nyomon a regionális értékláncokban a mezőgazdasági feldolgozás terén elért fejlődést;

Nemek közötti egyenlőség

38. elismeri a nők alapvető szerepét az SADC-régió gazdasági fejlődésében, valamint elismeri a nők jogait védő környezet megteremtésének fontosságát; felszólítja a Bizottságot, hogy a GPM végrehajtása során helyezze előtérbe a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdéseket, például azáltal, hogy a nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó munkaértekezleteket szervez többek között az EU-ban és az SADC-országokban működő nőjogi szervezetek részvételével, felhívja a nemzeti hatóságok és a vállalatok figyelmét a nőkkel szembeni megkülönböztetés miatti kiaknázatlan gazdasági potenciálra, és segíti őket azon politikai, gazdasági és társadalmi tényezők azonosításában, amelyek akadályozzák az afrikai nők előmenetelét, valamint politikákra és konkrét intézkedésekre szólít fel a nemek közötti szakadék megszüntetésére; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy bővítsék a nők és a fiatalok lehetőségeit az SADC-régióban azáltal, hogy javítják a finanszírozáshoz és a forrásokhoz való hozzáférésüket, és növelik gazdasági részvételüket; felhívja az EU-t és az SADC-GPM-államokat, hogy biztosítsák a nők és a fiatalok számára a pénzügyi szolgáltatásokhoz és forrásokhoz való egyenlő és akadálytalan hozzáférést, valamint a pénzügyi integráció előmozdítását;

Beruházások

39. rámutat arra, hogy a zöld finanszírozást és a beruházásokat jelentős mértékben meg kell növelni a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend és a Párizsi Megállapodás céljainak elérése, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és

éghajlati szempontból reziliens gazdaságra való átállás előmozdítása érdekében az SADC-GPM-államokban;

40. felhívja az EU-t és az SADC-GPM-államokat, hogy aktívan vizsgálják meg a zöld finanszírozásra irányuló innovatív mechanizmusokat, beleértve a zöld kötvényeket, az éghajlatra összpontosító befektetési alapokat és a köz- és magánszféra közötti partnerségeket, és használják ki a nemzetközi platformokat arra, hogy befektetéseket vonzzanak a fenntartható és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens projektekbe; felhívja az EU-t, hogy használja ki befolyását annak érdekében, hogy jobb finanszírozási gyakorlatokat szerezzen olyan intézményektől, mint például a Világbank, és fokozza a Nemzetközi Valutaalap szerepét a súlyosan eladósodott országok adósságának csökkentésében, és ezért felhívja az EU-t és tagállamait, hogy használják fel befolyásukat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás finanszírozását lehetővé tevő új megközelítések feltárására; hangsúlyozza, hogy proaktív intézkedésekre van szükség a beruházások további vonzása érdekében, különösen a stratégiai és innovatív ágazatokban, amelyek minőségibb eredményeket hozhatnak, és elősegíthetik a fenntarthatóbb fejlődést, ami hosszú távú előnyöket eredményezhet mind az SADC-GPM-államok, mind az EU számára; sürgeti továbbá az EU-t és az SADC-GPM-államokat, hogy közösen vizsgálják meg az olyan innovatív finanszírozási lehetőségeket, mint például a kölcsönök biztosítása, majd ezek megfelelő feltételek mellett történő elosztása a közcélú infrastruktúra finanszírozása érdekében olyan létfontosságú területeken, mint az energiaellátás, a vízellátás, a hulladékkezelés és az újrahasznosítás;
41. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a nemzetközi fórumokon, többek között a WTO-ban, az éghajlatváltozás elleni küzdelem nemzetközi finanszírozásának növelése érdekében;
42. megjegyzi, hogy az SADC-GPM-államokban az uniós tagállamok befektetésállománya továbbra is jócskán magasabb, mint az Egyesült Államoké vagy Kínáé;
43. úgy véli továbbá, hogy sürgősen bővíteni kell a fenntartható beruházásokat az SADC-régióban, és arra számít, hogy azonosítsák azokat a beruházási területeket, amelyek különösen alkalmasak az EU és az SADC-GPM-államok közötti beruházási partnerségek létrehozására; felszólít egy jobban összehangolt „Európa együtt” megközelítésre a beruházások fokozását célzó megfelelő intézkedések azonosítása és végrehajtása során; hangsúlyozza, hogy a fenntartható fejlődési célok eléréséhez hatalmas beruházásokra van szükség, amelyek a támogató infrastruktúrára és a diverzifikációra irányulnak, az elsődleges nyersanyagoktól való függőségtől a nagy értékű ipari termékek irányába történő elmozdulás érdekében; hangsúlyozza, hogy az uniós beruházási politikának segítenie kell a fejlődő országokat, különösen az afrikai országokat abban, hogy bevonzzák a közvetlen külföldi tőkebefektetéseket és csökkentsék a fenntartható fejlődési célok eléréséhez szükséges finanszírozás hiányát; hangsúlyozza, hogy a tisztességes munkahelyek teremtésének fontos szerepet kell játszania a SADC-régió belüli beruházások előmozdításában, lehetővé téve az emberi jogok és a kellő környezetvédelmi gondosság szilárd nemzeti kereteit; elengedhetetlennek tartja, hogy a lehető legnagyobb mértékben bevonják a helyi vállalatokat a megvalósításba, hogy a befektetett pénzeszközöket a régióban tartsák, elősegítsék a foglalkoztatást és a szaktudás átadását; úgy véli, hogy a Global Gateway forrásait növelni kell, és hogy növelni kell az ugyancsak szükséges állami

beruházásokhoz nyújtott támogatások arányát;

44. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a Global Gateway projektek kiválasztásakor és támogatásakor vállaljanak garanciát arra, hogy a társadalmi párbeszéd minden szinten szerves részét képezi a politikai döntéshozatal és a végrehajtás intézményi keretének;
45. felszólítja a Bizottságot, hogy koordinálja jobban az uniós tagállamok egyes nemzeti exporthitel-ügynökségeinek munkáját annak érdekében, hogy az összhangba kerüljön az európai zöld megállapodás prioritásaival;
46. hangsúlyozza a kis- és középvállalkozások (kkv-k) jelentőségét az SADC-államok gazdasági fejlődésében, és elismeri potenciáljukat és szerepüket; megismétli, hogy fel kell hívni a figyelmet – különösen a kkv-k figyelmét – a megállapodás előnyeire és a benne rejlő lehetőségekre;
47. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a magánvállalkozások proaktívan részt vegyenek az EU és az SADC közötti GPM végrehajtásában és nyomon követésében;
48. felhívja a Bizottságot, hogy aktívan támogassa és ösztönözze a kapacitásépítési programokban és regionális kezdeményezésekben való részvételt, amelyek célja a beruházási és exportkapacitás erősítése, ugyanakkor a kkv-barátabb piaci környezet kialakításának elősegítése;
49. üdvözli az olyan uniós programok bevezetését, mint a beruházási és üzleti környezet javítását támogató program, amelynek célja a beruházási és üzleti környezet javításának támogatása az SADC-államokban; ebben az összefüggésben felszólít arra, hogy a következő pénzügyi időszakban több finanszírozást irányozzanak elő annak érdekében, hogy nagyobb lendület adjanak a magánszektor növekedésének és fejlődésének, valamint hogy munkalehetőségeket teremtsenek a helyi lakosság számára, ezáltal csökkentve a szegénységet;
50. hangsúlyozza, hogy egy átlátható és kiszámítható jogi és adózási keret elősegíti a regionális integráció előmozdítását és a közvetlen külföldi beruházások bevonását;

Angola csatlakozása

51. elismeri az EU és Angola közötti, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodás fontosságát az EU és az SADC közötti GPM szempontjából, amely új megközelítésként segíti a befektetők kellő gondosságát elősegítő, átlátható és kiszámítható jogi és adózási keret kialakítását a társadalmilag felelős befektetések vonzása érdekében, és kiemeli a nemek közötti egyenlőséggel, az éghajlatváltozással és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kötelezettségvállalásokra vonatkozó elfogadott rendelkezéseket; ösztönzi a régió más országait, hogy fontolják meg az EU-val létrehozandó, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló hasonló megállapodások megkötését, amelyek nemzeti szinten meghatározott hozzájárulásokat is tartalmaznak; kiemeli, hogy az EU és Angola közötti, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodásnak hozzá kell járulnia a fenntartható beruházások vonzásához és kiterjesztéséhez Angolában, valamint a gazdasági diverzifikáció előmozdításához, ugyanakkor integrálnia kell a környezetvédelmi és munkajogi kötelezettségvállalásokat, és nem lehet ellentétes hatása; kiemeli a fenntartható

beruházási lehetőségeket a klímaérzékeny mezőgazdasági ágazatban, a megújuló energiába és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens infrastruktúrába történő beruházásokat, valamint a készségfejlesztést; felszólítja az Európai Bizottságot, hogy az Angolára vonatkozó többéves indikatív programon belül helyezze előtérbe azokat az együttműködési projekteket, amelyek elősegítik az EU és Angola közötti, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodásban meghatározott fenntarthatósági kötelezettségvállalásokat; úgy véli, hogy az olyan megállapodások, mint az EU és Angola közötti, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodás, jogi és szervezeti keretet biztosíthatnak a fenntartható beruházásokhoz, amelyek csökkentik Angola olaj- és gázfüggőségét; üdvözli, hogy az EU és Angola közötti, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodás tartalmazza a beruházások gyakorlati megvalósításának fontos szempontjait, mint például a beruházások átláthatósága és kiszámíthatósága, az engedélyezési eljárások egyszerűsítése, az érdekelt befektetők kapcsolattartó pontjainak létrehozása, valamint a viták elkerülésére és rendezésére szolgáló és a befektetők kellő gondosságára vonatkozó eljárások; felszólítja az EU-t és a SADC-GPM-államokat, hogy fontolják meg, hogy a GPM-et ki kellene-e egészíteni egy, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodással; felhívja az SADC-GPM-államokat, hogy szükség esetén kezdjenek tárgyalásokat e kérdéssel;

52. üdvözli Angolának az EU és az SADC közötti GPM-hez való csatlakozására vonatkozó kérelmét; ebben az összefüggésben reméli, hogy a tárgyalási folyamat további késedelem nélkül megkezdődik; úgy véli, hogy amennyiben Angola csatlakozik az EU és az SADC közötti GPM-hez, vagy bármely más, az EU és az SADC-államok közötti, különálló, kötelező erejű és végrehajtható nemzetközi eszközhöz, az EU és Angola közötti, a fenntartható beruházások megkönnyítéséről szóló megállapodást ennek megfelelően ki kell igazítani;
53. emlékeztet arra, hogy a Bizottság hatásvizsgálata szerint Angola a GPM hatékony végrehajtása terén kapacitási problémákkal küzd; felhívja a Bizottságot, hogy segítse Angolát a kapacitásépítésben;

Nyersanyagok

54. felhívja a Bizottságot és az SADC-GPM-államokat arra, hogy formális fórumokon, valamint a kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó stratégiai partnerségeken és végrehajtási ütemterveken keresztül erősítsék meg az együttműködést annak érdekében, hogy biztosítsák a zöld, digitális és igazságos átmenet kulcsfontosságú nyersanyagai diverzifikált és fenntartható ellátását, javítsák a természeti erőforrások újrahaznosítását és a hulladékgazdálkodást, támogassák a belföldi iparágakat, hogy a nyersanyagok kitermelésétől azok feldolgozásig feljebb lépjenek az értékláncban, és mozdítsák elő a felelős bányászati gyakorlatokat, különösen a bányaprojektek által érintett helyi lakosság szabad és előzetes tájékoztatáson alapuló beleegyezésének elismerése és alkalmazása, valamint a teljes ellátási és termelési lánc mentén biztosított előnyök révén; meggyőződése, hogy a nyersanyagok kitermelésének a környezetvédelmi normák, a munkavállalói és emberi jogok – ezen belül az őslakos népek jogai – tiszteletben tartásával kell történnie; kéri valamennyi érdekelt fél, köztük a helyi és őslakos közösségek folyamatos és széles körű részvételét; a konfliktusok enyhítése és a fenntartható beruházások ösztönzése érdekében a föld- és bányatulajdonnal, a munkavállalói jogokkal és a társadalmi igazságossággal kapcsolatos politikai

reformokat szorgalmaz; aggodalmát fejezi ki az emberi jogokat sértő esetek és az egyes kitermelő vállalatcsoportok által okozott környezeti károk magas szintje miatt;

55. üdvözli a Namíbiával kötött stratégiai partnerséget, amelynek célja a megújuló hidrogénalapú technológia fejlesztése és a kritikus fontosságú nyersanyag-értékláncok kiépítése; emlékeztet arra, hogy a megújuló hidrogén előállításának és forgalmazásának megkönnyítése érdekében ki kell építeni a szükséges infrastruktúrát, például megújuló energiaforrások hasznosításához szükséges létesítményeket, közlekedési hálózatokat és kutatóközpontokat;
56. ezzel összefüggésben tudásmegosztó platformok és kutatási hálózatok létrehozását kéri a bevált gyakorlatok, tapasztalatok és innovatív megoldások tagállamok közötti cseréjének megkönnyítése érdekében; úgy véli, hogy a technológiai együttműködést célszerű kiterjeszteni más területekre is;
57. hangsúlyozza, hogy a nyersanyagokra kivetett exportadók betiltására irányuló uniós kérés hosszú ideig tartó akadályt jelentett a gazdasági partnerségi megállapodásokra vonatkozó tárgyalási folyamatban, tekintettel arra, hogy a WTO rendszere nem tiltja az exportadókat és -vámokat; emlékeztet az afrikai országok azon jogára, hogy közérdekeiket figyelembe vevő szabályozást alkalmazzanak a nyersanyagokra vonatkozóan; felszólítja ezért az EU-t, hogy tartózkodjon olyan kereskedelempolitika elfogadásától, amely általános szabályként megtiltja a fejlődő országok számára, hogy exportadót vessenek ki a nyersanyagokra, amennyiben az összeegyeztethető a WTO-val;

A TRIPS-megállapodás alóli mentesség

58. megjegyzi, hogy többek között India és Dél-Afrika eredeti, a Covid19 elleni vakcinákra vonatkozó, a szellemi tulajdon-jogok kereskedelmi vonatkozásairól (TRIPS) szóló megállapodás alóli mentességre irányuló javaslata kezdetben eltérő reakciókat váltott ki, és később az EU támogatta; hangsúlyozza, hogy a jövőben az egyenlő partnerségnek több párbeszédet kell magában foglalnia; felszólítja az EU-t és tagállamait, valamint a WTO-tagokat, hogy folytassák a WTO-ban a 12. miniszteri konferencia TRIPS-határozatának kiterjesztéséről szóló, régóta esedékes vitákat, hogy a WTO-szinten elfogadott rugalmassági intézkedéseket a terápiás és diagnosztikai termékekre is kiterjesszék; ebben az összefüggésben felkéri a Bizottságot, hogy világos politikai keretet hozzon létre annak biztosítására, hogy az EU jövőbeni kötelező engedélyezési rendszere összhangban legyen a TRIPS megállapodásban elfogadott rugalmassági intézkedésekkel; az SADC GPM-államokkal való szorosabb, egyenlő együttműködésre szólít fel e tekintetben;
  59. üdvözli az EU és Dél-Afrika közötti stratégiai partnerség keretében az oltóanyag-gyártási infrastruktúra kiépítésére tett erőfeszítéseket; hangsúlyozza, hogy ezeknek a Covid19 elleni vakcinák gyártására is ki kell terjedniük;
-
- ◦
60. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség gazdasági partnerségi megállapodást kötött

államai kormányainak és parlamentjeinek.

VÉLEMÉNY A FEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG RÉSZÉRŐL

a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság részére

az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) közötti gazdasági partnerségi megállapodás (GPM) végrehajtásáról (2023/2065(INI))

A vélemény előadója: Karsten Lucke

JAVASLATOK

A Fejlesztési Bizottság felkéri a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalásra irányuló indítványába foglalja bele az alábbi javaslatokat:

1. üdvözli az EU és a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) közötti gazdasági partnerségi megállapodás (GPM) első utólagos értékelését; hangsúlyozza, hogy a gazdasági partnerségi megállapodás olyan kereskedelmet és beruházásokat irányoz elő, amelyek hozzájárulnak a fenntartható fejlődés céljának eléréséhez annak gazdasági, társadalmi és környezeti dimenzióiban; megjegyzi azonban, hogy a SADC-partnerországokban továbbra is számos kihívás áll fenn a gazdasági diverzifikáció, a versenyképesség, a növekedés, a jogállamiság, a szegénység csökkentése, a munkavállalói jogok, a nagyarányú földszerzés és a környezetvédelem terén;
2. kiemeli a fejlesztési együttműködés, valamint a technikai és pénzügyi segítségnyújtás fontosságát, amelyek alapvető tényezők a gazdasági partnerségi megállapodás célkitűzéseinek elérése és a felek közötti előnyös együttműködés szempontjából;
3. rámutat arra, hogy mind a regionális, mind a szubregionális integráció kiemelt helyet foglal el az EU-SADC gazdasági partnerségi megállapodásban, mivel ez hatékony eszközt jelent a megállapodás célkitűzéseinek eléréséhez; hangsúlyozza, hogy az EU-SADC gazdasági partnerségi megállapodásnak támogatnia kell a regionális és szubregionális integrációt, elő kell mozdítania a regionális értékláncokat a SADC-ban és tágabb értelemben Afrikában, és végső soron fenntartható módon integrálnia kell a fejlődő országokat a világgazdaságba; hangsúlyozza továbbá, hogy az EU által a SADC-országokkal folytatott fejlesztésfinanszírozási együttműködésnek úgy kell támogatnia ezen országok regionális gazdasági együttműködési és integrációs erőfeszítéseit, hogy az elősegítse az Afrikán belüli szélesebb körű kereskedelmet;
4. elismeri, hogy a SADC-partnerországok számára előnyös lesz a gazdasági partnerségi megállapodás, mivel az növelni fogja a gazdasági diverzifikáció fellendítésére és a hozzáadott értéket képviselő feldolgozóipari termékek előállítására való képességüket; rámutat arra, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásnak hozzá kell járulnia az értékláncok diverzifikálásához a SADC-országokban és gazdaságaikban, ami azt is szükségessé teszi, hogy méltányos és fejlődésbarát globális kereskedelmi szabályok legyenek érvényben; rámutat továbbá, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásnak

ösztönöznie kell az emberi jogok, a jogállamiság és a demokrácia előmozdításán alapuló kereskedelmi és fejlesztési politikákat, helyi munkahelyeket és hozzáadott értéket kell teremtenie, továbbá hozzá kell járulnia az egyenlőtlenségek elleni küzdelemhez, valamint az éhezés és a szegénység fenntartható módon történő csökkentéséhez és végső soron felszámolásához;

5. hangsúlyozza azokat a pénzügyi és technikai nehézségeket, amelyekkel a helyi kis- és középvállalkozások (kkv-k) szembesülnek az uniós piacra történő kivitelhez megkövetelt uniós előírások és szabványok teljesítése során, ami a legtöbb kkv-t kizárhatja a gazdasági partnerségi megállapodás előnyeiből; hangsúlyozza, hogy megfelelő segítséget kell nyújtani a kkv-knak az uniós követelményeknek való megfelelésük és az uniós piacokhoz való hozzáférésük biztosítása, valamint a vámkontingensek felhasználásával kapcsolatos tudatosságuk növelése érdekében;
6. hangsúlyozza, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásnak hozzá kell járulnia a SADC-GPM-országok versenyképességének és fenntartható gazdasági növekedésének fokozásához egy olyan tisztességes kereskedelmi és beruházási rendszernek köszönhetően, amely figyelembe veszi az EU és SADC-GPM-partnerei fejlettségi szintje közötti különbségeket;
7. hangsúlyozza, hogy a nyersanyagokra kivetett exportadók betiltására irányuló uniós kérés hosszú ideig tartó akadályt jelentett a gazdasági partnerségi megállapodásokra vonatkozó tárgyalási folyamatban, tekintettel arra, hogy a WTO rendszere nem tiltja az exportadókat és -vámokat; emlékeztet az afrikai országok azon jogára, hogy közérdeküket figyelembe vevő szabályozást alkalmazzanak a nyersanyagokra vonatkozóan; felszólítja ezért az EU-t, hogy tartózkodjon olyan kereskedelempolitika elfogadásától, amely általános szabályként megtiltja a fejlődő országok számára, hogy exportadót vessenek ki a nyersanyagokra, amennyiben az összeegyeztethető a WTO-val;
8. emlékeztet arra, hogy a világjárvány hatással volt az SADC-GPM-országokra, mivel csökkentek költségvetési bevételeik, aminek az okai például a gazdasági tevékenységek csökkenése, valamint a nyersanyagárak és a kereskedelmi forgalom ingadozása voltak; ezzel összefüggésben hangsúlyozza a jó kormányzás és a segítségnyújtás fontosságát a fenntartható fejlődést szolgáló kapacitásépítésben, különös tekintettel a fenntartható adórendszerek létrehozására és az adókijátszás elleni küzdelemre, annak érdekében, hogy elősegítsék a megfelelő költségvetési kapacitás felszabadítását a további gazdasági és társadalmi fejlődés, valamint a környezet védelme érdekében; emlékeztet arra, hogy az EU-nak határozottan támogatnia kell az intézmények megerősítését és az átfogó kapacitásépítést a partnerországok közsférájában;
9. hangsúlyozza, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásnak a felek közötti kereskedelem fokozatos aszimmetrikus liberalizációja révén támogatnia kell a felek között egy új kereskedelmi dinamika kialakulását; hangsúlyozza továbbá, hogy a megállapodás megerősítheti, szélesítheti és elmélyítheti az együttműködést a kereskedelem szempontjából releváns valamennyi területen, és ezáltal erősítheti a SADC-országok és az EU közötti partnerséget is; hangsúlyozza a kereskedelem aszimmetrikus liberalizálása elvének fontosságát, amely a SADC-GPM-országok gazdasági növekedését és fenntartható fejlődését elősegítő eszköz;

10. felhívja az EU-t annak biztosítására, hogy a gazdasági partnerségi megállapodás járuljon hozzá egy hatékony, kiszámítható és átlátható regionális szabályozási keret létrehozásához a kereskedelemre és a beruházásokra vonatkozóan, teljes mértékben tiszteletben tartva a vonatkozó nemzetközi megállapodásokat és iránymutatásokat; hangsúlyozza, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásoknak pozitívan hozzá kell járulniuk az Afrikai Kontinentális Szabadkereskedelmi Térség (AfCFTA) megvalósításához és a magántőke vonzásához, továbbá hozzá kell járulniuk a reziliens és fenntartható regionális értékláncok kiépítéséhez, ezáltal fellendítve és diverzifikálva az Afrikán belüli kereskedelmet, ami elengedhetetlen a fenntartható hosszú távú fejlődés előmozdításához és a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend céljainak eléréséhez; úgy véli, hogy az AfCFTA-nak nyújtott uniós támogatást olyan szabályozási keretek kidolgozásának kell kísérnie, amelyek szigorú szociális és környezetvédelmi normákhoz igazodnak;
11. emlékeztet arra, hogy a gazdasági partnerségi megállapodás kereskedelemről, fenntarthatóságról és fejlesztésről szóló jelenlegi fejezete korlátozott hatókörrel rendelkezik a civil társadalommal folytatott párbeszédre vonatkozó kötelező erejű kötelezettségvállalások és rendelkezések tekintetében; úgy véli, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásoknak szisztematikusan tartalmazniuk kell egy kötelező és végrehajtható fenntartható fejlődési fejezetet, amely a legmagasabb szintű munkaügyi és környezetvédelmi normákat tükrözi a 2030-ig tartó időszakra szóló menetrend céljainak elérése érdekében, ami magában foglalja például a Párizsi Megállapodáshoz, a biológiai sokféleségről szóló Kunming-Montreal megállapodáshoz, a nemzetközi alapvető munkaügyi normákhoz, valamint a nemek közötti egyenlőséghez és a nők társadalmi szerepvállalásának fokozásához kapcsolódó határozott fenntarthatósági kötelezettségvállalások beépítését; emlékeztet különösen arra, hogy a hatékonyság érdekében a kereskedelemről és a fenntartható fejlődésről szóló fejezetnek a vitarendezési mechanizmus hatálya alá kell tartoznia; üdvözli a kereskedelemről és a fenntartható fejlődésről szóló fejezet belefoglalását a Kenyával kötött uniós gazdasági partnerségi megállapodásba; sürgeti a Bizottságot, hogy építsen erre, és törekedjen a gazdasági partnerségi megállapodás kereskedelemről és fenntartható fejlődésről szóló fejezetének megerősítésére a SADC-GPM folyamatban lévő felülvizsgálati folyamata során;
12. emlékeztet a nemzeti elbánás elve alóli kivételek engedélyezésének fontosságára, valamint az exportadók eltörlésére vonatkozó kötelezettségre annak érdekében, hogy az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény XVII. cikkének C) pontjával és XXIV. cikkével összhangban támogassák és védjék a partnerországok gazdaságának diverzifikálásában kulcsszerepet betöltő fiatal iparágakat, és ezáltal ösztönözve fejlődésüket;
13. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a fejlesztési partnereket, a helyi és regionális civil társadalmat, a tudományos életet, a szakszervezeteket, valamint a magánszektor képviselőit széles körben, szisztematikusan és érdemben vonják be a gazdasági partnerségi megállapodás végrehajtásába, figyelemmel kísérésébe és utólagos értékelésébe annak biztosítása érdekében, hogy a megállapodás kielégítse a lakosság igényeit, miközben garantálja a fenntartható fejlődés alapelveit; megjegyzi, hogy a gazdasági partnerségi megállapodás civil társadalommal folytatott párbeszédre vonatkozó rendelkezéseinek hatálya korlátozott más közelmúltbeli uniós kereskedelmi

megállapodásokhoz képest; hangsúlyozza, hogy fokozni kell a civil társadalom konzultációs szerepét; kéri, hogy hozzanak létre hivatalos mechanizmust a civil társadalom szerepvállalására, ugyanakkor emlékeztet arra, hogy a meglévő platformok, például az Afrikai Unió 2063-ig tartó időszakra szóló menetrendjének több érdekelt felet tömörítő nemzeti nyomonkövetési keretei is felhasználhatók a civil társadalommal való együttműködésre a gazdasági partnerségi megállapodással összefüggésben;

14. hangsúlyozza, hogy bár a gazdasági partnerségi megállapodások jelentős előnyökkel járhatnak az afrikai, karibi és csendes-óceáni országok (AKCS-országok) számára, ugyanakkor számos kihívással és hátránnyal is járnak; ezért ragaszkodik ahhoz, hogy a politikai döntéshozók gondosan mérlegeljék ezeket a tényezőket, és törekedjenek annak biztosítására, hogy a gazdasági partnerségi megállapodásokat oly módon hajtsák végre, hogy azok az összes érintett fél számára a lehető legnagyobb előnyöket biztosítsák;
15. emlékeztet arra, hogy valamennyi félnek mindig a szolidaritás és a kölcsönös érdekek elvei alapján kell eljárnia annak érdekében, hogy fokozzák a gyümölcsöző együttműködést, teljesítsék kötelezettségvállalásaikat és kötelezettségeiket, valamint hogy elősegítsék az SADC GPM-országok kapacitását a megállapodás további végrehajtására;
16. emlékeztet arra, hogy a gazdasági partnerségi megállapodások végrehajtása kihívást jelenthet az erőforrásokkal és infrastruktúrával nem rendelkező kisebb AKCS-országok számára; felhívja az EU-t és tagállamait, hogy támogassák fejlődő partnerországait annak érdekében, hogy azok teljes mértékben kihasználhassák a gazdasági partnerségi megállapodások kínálta lehetőségeket;
17. emlékeztet arra, hogy a hatékony nemzetközi együttműködés érdekében kötelezettséget kell vállalni a nemzetközi szabványok és megállapodások mellett;
18. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az EU elkötelezett legyen a többoldalú együttműködés és Európa saját kereskedelmi érdekeinek biztosítása mellett, és ugyanakkor foglalkozzon az AKCS-országok bizonyos kulcsfontosságú érdekeivel, különösen a regionális integrációval kapcsolatban;
19. emlékeztet a gazdaság digitalizációjából és globalizációjából eredő adóügyi kihívások kezelésére szolgáló kétpilléres megoldásra, amelyet a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet/G20-ak adóalap-erőzítővel és nyereségátcsoportosítással foglalkozó inkluzív keretének tagjai fogadtak el;
20. felszólítja az EU-t és tagállamait, hogy biztosítsák a multinacionális vállalkozások számára megállapított 15%-os minimális globális társaságiadó-kulcs tényleges alkalmazását; hangsúlyozza, hogy ez a minimum-adómérték a becslések szerint évente mintegy 150 milliárd USD globális adóbevétel-többletet eredményez.

**MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK JEGYZÉKE,
AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL A VÉLEMÉNY ELŐADÓJA
ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT**

Az előadó kizárólagos felelősségi körében kijelenti, hogy sem szervezettől, sem személytől nem kapott olyan észrevételeket, melyeket az eljárási szabályzat I. mellékletének 8. cikke értelmében fel kell tüntetni ebben a mellékletben.

INFORMÁCIÓ A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	28.11.2023
A zárószavazás eredménye	+: 14 -: 1 0: 6
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Barry Andrews, Alessandra Basso, Stéphane Bijoux, Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Antoni Comín i Oliveres, Ryszard Czarnecki, Charles Goerens, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Beata Kempa, Karsten Lucke, Janina Ochojska, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Benoît Biteau, Ilan De Basso, Malte Gallée, Marlene Mortler
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Peter Jahr, France Jamet

**NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁS A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁSRA FELKÉRT
BIZOTTSÁGBAN**

14	+
NI	Antoni Comín i Oliveres
PPE	György Hölvényi, Peter Jahr, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens
S&D	Mercedes Bresso, Udo Bullmann, Ilan De Basso, Mónica Silvana González, Karsten Lucke

1	-
ID	France Jamet

6	0
ECR	Ryszard Czarnecki, Beata Kempa
ID	Alessandra Basso
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Benoît Biteau, Malte Gallée

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás

INFORMÁCIÓ AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG ÁLTALI ELFOGADÁSRÓL

Az elfogadás dátuma	24.1.2024
A zárószavazás eredménye	+ : 34 - : 3 0 : 4
A zárószavazáson jelen lévő tagok	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Saskia Bricmont, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Paolo De Castro, Markéta Gregorová, Roman Haider, Heidi Hautala, Karin Karlsbro, Miapetra Kumpula-Natri, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Inma Rodríguez-Piñero, Ernő Schaller-Baross, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
A zárószavazáson jelen lévő póttagok	Marek Belka, Michiel Hoogeveen, Liudas Mažylis
A zárószavazáson jelen lévő póttagok (209. cikk, (7) bekezdés)	Hildegard Bentele, Izaskun Bilbao Barandica, Paolo Borchia, Włodzimierz Karpiński, Antonio Maria Rinaldi, Domènec Ruiz Devesa, Lucia Vuolo

AZ ILLETÉKES BIZOTTSÁG NÉV SZERINTI ZÁRÓSZAVAZÁSA

34	+
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó, Ernő Schaller-Baross
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Daniel Caspary, Włodzimierz Karpiński, Gabriel Mato, Liudas Mažylis, Sven Simon, Lucia Vuolo, Jörgen Warborn, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Izaskun Bilbao Barandica, Jordi Cañas, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Marek Belka, Paolo De Castro, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Domènec Ruiz Devesa, Joachim Schuster, Kathleen Van Brempt
The Left	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

3	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil

4	0
ID	Paolo Borchia, Roman Haider, Danilo Oscar Lancini, Antonio Maria Rinaldi

Jelmagyarázat:

+ : mellette

- : ellene

0 : tartózkodás